

Jak přivábit srnce

Kateřina
Cheníčková

Máme tu léto, červenec a s ním i blížící se čas srnčí říje. Na toto období se těší snad každý myslivec, neboť je v něm výborná příležitost k lovu dospělých srnců. Právě v období říje se lze setkat s nejstaršími srnci, kteří díky skrytému způsobu života unikají pozornosti lovce. K loveckému úspěchu během srnčí říje nemalou měrou přispívá dovednost vábení.

Smč říje trvá asi měsíc – přibližně od poloviny července do poloviny srpna. Tento časový úsek je ale ovlivněn různými faktory, zvláště nadmořskou výškou a těž klimatickými podmínkami. Velmi horké a suché počasí může začátek říje výrazně zpozdít. Zvěř je potom unavená, má menší možnost výběru potravy, brzy zatahuje a horké počasí ji nutí zůstat po většinu dne v krytu. Aktivita srnčí zvěře se pak projevuje až po setmění. Na druhé straně i náhlé ochlazení, deštivé období, mlha či třeba i silný vítr mohou být příčinou útlumu projevů říje. Jako nejvhodnější se tudíž jeví ustálené počasí s občasnými přeháňkami, které zvěř osvěží. Její zvýšenou aktivitu pozorujeme téměř okamžitě a pak po celý den.

ODHAD NÁSTUPU ŘÍJE

Pro správný odhad nástupu srnčí říje a začátku vábení můžeme využít několik faktorů. Přestože lze již na začátku července spatřit srnčí dvojice, říje rozhodně ještě nezačala. Různí autoři sice uvádějí, že srnčí říje začíná v polovině července, ale ve skutečnosti lze projevy plné říje pozorovat až koncem tohoto měsíce. Známkou toho, že říje ještě nezačala, je to, že srny vodí sm-

čata a nerady se vzdalují od lesních okrajů, kde je mohou bezpečně odložit. Úspěšným vábením v tomto období můžeme srnčí říji velmi citelně narušit a pro následující týdny znepříjemnit lov sobě i svým kolegům.

Známkou říje je aktivita smců. Zejména starší smci mimo období říje vytahují pozdě, dlouho jistí a zdržují se pouze na okrajích lesních porostů. V říji tak obezřetní nejsou. Na zavábení reagují zvednutím hlavy, hrabánkováním, značením teritoria, obnovováním výtlučků a odbíjením srnců, kteří se v jejich teritoriu vyskytují. S nástupem říje je pak můžeme pozorovat, jak s větříkem u země hledají srnu a bez povšimnutí přejdou i naši stopu, ačkoliv jindy by okamžitě odskočili, nebo jak v těsné blízkosti následují srnu a poté ji i honí.

Do říje nejprve vstupují starší smci, a to s mladými, obvykle nevodícími srnami. Ke konci říje je pak snadné napískat mladé srnce, kteří byli do té doby staršími odbíjeni. Je ale dobré mít na paměti, že srna je říjná asi 4–7 dní, jak uvádějí zkušení bioloové. Poté přestane srnce zajímat a ti se vydávají hledat další srny. Právě v ten okamžik přichází ta správná chvíle na vábení.

VÁBENÍ

Vábení srnců v říji je v naší myslivecké praxi velice rozšířené a ovládat ho touží snad každý myslivec. Vábení srnců ale zdaleka není tak jednoduché, jak by se mohlo na první pohled zdát. Sice se tradují případy, kdy zejména mladý srnec přiskočí i na ono pověstné „vrzání kolečka od trakaře“, ale ty jsou spíše ojedinělé. Při vábení srnce využíváme jeho „žárlivost“, neboť napodobujeme hlas srny, kterou honí jiný srnec. Pokud tímto pískáním vábíme v jeho teritoriu, vzbudí to u něj „žárlivost“, přibíhá a snaží se najít soka, kterého by zahnal.

HLASY SRNČÍ ZVĚŘE

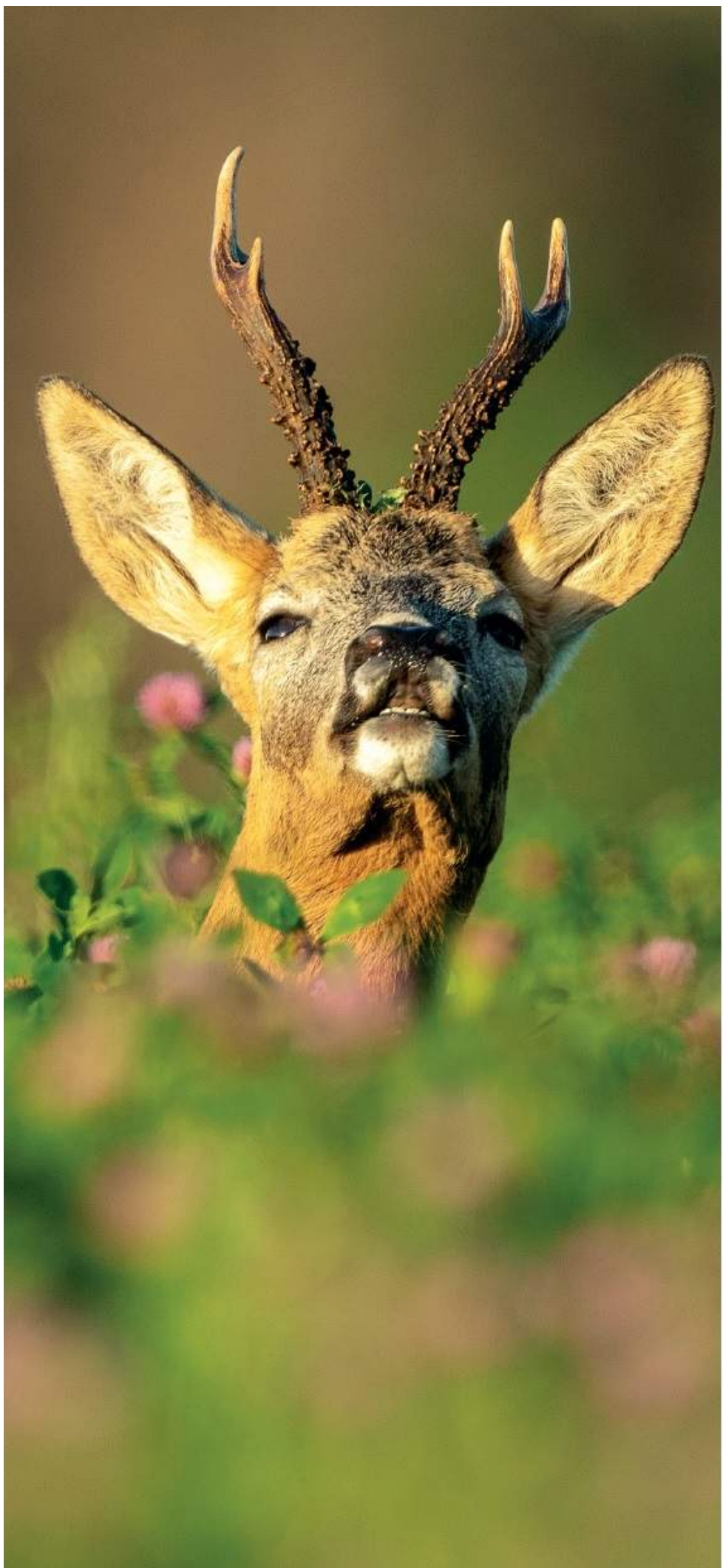
U srnčí zvěře rozlišujeme několik hlasů, které potřebujeme znát a umět napodobit, abychom mohli úspěšně vábit. Základem je kontaktní hlas srnčete „fi, fi, fi“. Tímto hlasem (pískáním) dává o sobě srnčete vědět své matce. Srna se mu ozývá hlasem „pi, pi, pi“ (kontaktní hlas srny). Těmito hlasy vábení vždy zahajujeme, protože holá srnčí zvěř s nimi začíná komunikaci.

Hlas čerstvě kladeného srnčete zní jako velmi jemné, naléhavé a vysoké pískání „fii – fii“. Tento hlas můžeme s úspěchem použít i k vábení lišek a černé zvěře. Pískání čerstvě kladeného srnčete na ně působí jako magnet.

Hlas dvou- až tříměsíčního srnčete je již nižší. Rozlišujeme kontaktní pískání „fi, fi, fi“ a naléhavé volání o pomoc „fii – fii“. Napodobením těchto hlasů vábíme během říje srnu, která své srnčete či srnčata odložila. Srna reaguje na pískání srnčete příchodem a za ní následně přichází i srnec, který ji v říji doprovází.

Hlas říjné srny má podobu delšího pískání „piä, piä, piä“, které ovšem nesmí znít monotónně, mělo by znít naléhavé a jako by něžně. Tímto hlasem dává srna smcům najevo, že je připravena k páření.

Hlas srny pokládané srncem „píííá“ nebo „píííu“ s hlubokým zakončením obvykle zazní na konci aktu páření. Pro srnce je to velmi atraktivní zvuk, na který reaguje okamžitým pohybem směrem k vábiči.

Úzkostným hlasem „píííuuu – píííááá – píííuuu“ se srnčí zvěř ozývá, je-li v ohrožení života, například při útoku psa po uvěznění v oplocence. Tento hlas v říji ne- napodobujeme.

Je-li srnec vyrušen, ozývá se krátkým beknutím „bö“, hlasem podobným hlubokému psímu štěknutí. Proto se často v praxi nesprávně používá výraz, že srnec štěká. Pokud je ale série bekání delší a výrazná „bö – bö – bö – bö – bö“, pak jsme srnce svým jednáním zradili a následně bude těžké jej přivábit. Na toto bekání je dobré natrénovat odpověď – jen na ústa napodobit krátké „bö... bö“, s jehož pomocí můžeme srnce uklidnit.

SLOKY VÁBENÍ

Vábění srnčí zvěře rozdělujeme do tzv. slok, v nichž využíváme napodobení výše uvedených hlasů a různě je kombinujeme. Hlavní chybou při vábení bývá monotónní vábení, které napodobujeme po delší dobu, například takto: „pí, pí, pí, pí, pí, pí, pí...“ Takové hlasy v přírodě nelze zaslechnout, snad jen když soused vyváží ten pověstný trakař s hnojem. Při vábení si musíme představit smu, kterou honí srnec. Tento akt provází nepravidelné a vzrušené pískání. Vábiči toto pískání shrnuli do pěti slok, jejichž interpretaci si při vábení zajistíme úspěch.

První sloka je klidnější, používáme převážně krátké kontaktní hlasy srnčete a srny „fi, fi, fi... fi, fi, fi... fi, fi, fi... fíí, fíí, fíí... fi, fi“. Po první sloce následuje přibližně pětiminutová přestávka. Ve druhé sloce zaznívá naléhavější volání srny „pi, pi, píí... píí – píí – píí... píí – píí – píí... pi, pi“ a opět následuje pětiminutová přestávka, raději delší, než kratší. Třetí a čtvrtá sloka jsou již plně vzrušeného pískání říjné srny „piä, piä, piä... piä, piä, piä... piä, piä, piä... piä, pííä, piä... pííä, pííä, piä“. Po čtvrté sloce je dobré se odmlčet i na 10 až 15 minut, aby měl vábený srnec dostatek času k nám dojit. Pak zavábíme pátou slokou, na jejímž konci zazní i hlas pokládané srny, po němž vždy ještě několikrát pískneme říjnou smu, jelikož v přírodě to tímto hlasem nekončí: „piä, piä, piä... piä, piä, pííü... pííä, pííü, pííä... piä, piä“.

Vábení srnčí zvěře bývá časově poměrně náročné, protože mezi jednotlivými slokami je nutné zachovat dostatečné přestávky. I po páté sloce je třeba vyčkat, jelikož obzřetný starý srnec přijde mnohdy nečekaně právě až po konci vábení, jak reaguje na hlas pokládané srny. Na vábení srnce bychom si tedy měli vyhradit čas nejméně dvě hodiny.

VÁBNIČKY

Je pravda, že vábení zvěře je tak trochu hudební produkce a nástroje, které se k němu používají, jsou různé. Lidé s dobrým hudebním sluchem mohou k napodobení pískání srny použít třeba jen obyčejný lístek trávy, buku, hrušně nebo kousek březové kůry. Proto se také dříve vábení srnčí zvěře říkalo „lístkování“. Přesto pro úspěšné vábení není dokonalý hudební sluch podmínkou. Dnes již existuje celá řada vábniček, které jsou sestaveny tak, aby správné zvuky zvládlo třeba i dítě. Co je ale pro úspěšné vábení důležité víc než sluch, je takzvaná „hudební paměť“ neboli umění zopakovat hlasy tak, jak je slyšíme v přírodě. Existuje též spousta zvukových nosičů, z nichž lze hlasy zvěře naposlou-

Vábnička Butollo.

Třešňovka.

chat. „Snad jen ten, kdo pro opakování hlasů zvěře cit nemá, se vábit nenaučí, jinak je to snadné,“ říkám svým posluchačům na seminářích o vábení zvěře, které pořádám v různých místech České republiky. Vždy v druhé polovině semináře začínám tréninkem hudební paměti, a to vytleskáváním jednoduchých rytmů. Posluchači si to velmi rychle osvojí a naučí se při vábení více naslouchat hlasům přírody i tomu, co sami vyluzují, aby to bylo v souladu s přírodou.

Vábničky na srnce patří do té skupiny vábniček, jejichž hlas nemusíme tvořit v našem hrdle, jak je tomu například u vábniček na jeleny. Srnčí vábničky jsou vlastně jakési hudební nástroje, jejichž součástí jsou různé membrány, které nám pomáhají vytvořit požadované zvuky.

Mezi nejjednodušší, a tudíž nejoblíbenější vábničky na srnce patří vábnička Butollo. Je to vlastně gumový míček, do kterého se nefouká, ale ovládá se zmáčknutím palce proti ostatním prstům. Je to velmi dobrá vábnička s výrazným zvukem, která má v sobě naladěny hlasy kontaktní i hlasy říjné a pokládané srny. Výhodou je, že na takovou vábničku lze na pozorovatelně i šlapat nohou a mít tak volné ruce pro pozorování dalekohledem nebo pro střelbu. Nevýhodou Butolla je, že se nedá příliš la-

dit do výšky, například pro napodobení hlasů srnčete.

Skvělým doplňkem k Butollu je známá dřevěná třešňovka (někdy se uvádí též višňovka), do které se fouká. Krátkými nebo dlouhými výdechy pak lze snadno napodobit kontaktní hlasy i hlasy říjné srny. Tato vábnička má velmi jemný a dokonalý zvuk, který je dán dřevěným tělem. Navíc je snadno regulovatelná. Je v ní zabudován

kovový šroubek, jehož povelím či přitážením lze vábničku okamžitě naladit na hlas staré srny, mladé srny i srnčete.

V této vábničce naopak chybí hlas pokládané srny, který kvůli její konstrukci nelze vyloudit. Proto firma Hubertus vyrábí obě výše zmíněné vábničky tak, aby se navzájem doplňovaly.

Dalším velmi dobrým druhem vábniček jsou ty s membránou na povrchu, které se

Vábnička s membránou na povrchu od Kristoffera Clausena.

Univerzální vábnička.

vkládají do úst membránou vzhůru, a všechny zvuky se vyluzují stiskem zubů a následným vydechnutím do vábničky. Mezi tyto vábničky patří například **univerzální vábnička** od Hubertusu, která má opět velmi jemný zvuk, navíc z druhé strany funguje jako zaječ vřetídlo. Hlasitějšími verzemi vábniček s membránou na povrchu jsou vábničky **Nordik Roe** nebo **Roebuckcall** od Kristoffera Clausena. S takovými vábničkami snadno napodobíte všechny potřebné hlasy – hlas smčete, mladé i staré srny, pískání říjné srny i hlas pokládané srny. Tyto vábničky však zvládne přesně ovládat jen ten, kdo má hlasy srnčí zvěře dobře naposlouchané a ví, jak s nimi zacházet; pak jsou mu skvělými pomocnicemi. Výhodou těchto vábniček je bezesporu jejich konstrukce, která umožňuje lovit držet je jen v zubech bez potřeby přidržovat si je rukama, takže při vábení může bez problémů obsluhovat dalekohled nebo zbraň.

NAČASOVÁNÍ VÁBENÍ

Jak již bylo uvedeno, s vábením je třeba vyčkat nejlépe do začátku srpna, nemá smysl začínat dříve. V prvních srpnových dnech je již část srn po říji a srnci jsou nuceni hledat si další samice. Tehdy přichází ideální čas na vábení.

Nejsnáze lze přivábit pochopitelně mladé srnce, kteří z nedočkavosti přiskakují velmi rychle. Starší zkušený srnec je výrazně obezřetnější a mnohdy se objeví až po posledním zavábení. Proto je vhodné vyčkat na místě ještě nejméně dvacet minut po posledním vábení. Vábit lze za každého počasí a v jakoukoliv denní dobu, ale nejlepších výsledků dosáhneme ráno nebo večer, kdy je srnč zvěř v největším pohybu. Po ukončení ranní aktivity přichází další vhodná doba mezi 9. a 13. hodinou, pak následuje fáze odpočinku a intenzita pohybu zvěře sílí opět po 15. hodině. Přesto je možné i v pravé poledne a za největšího horka spatřit srnce, jak se potuluje ve svém teritoriu. I takový srnec může být starý a pokud u sebe nemá smu, velmi dobře reaguje na vábení.

VOLBA STANOVIŠTĚ

Dalším významným aspektem pro úspěch při vábení je volba stanoviště. První důležitá věc je zachování pravidla dobrého větru. Vitr musí vanout od předpokládaného místa, kde se srnec může vyskytovat. Musíme mít dobrý úkryt, ale současně i dobrý výhled, abychom srnce mohli bezpečně posoudit. Lépe se vábí srnec ze světla do tmy než opačně, což znamená, že se lépe vábí srnec například z louky do lesa než obráceně. Pro vábení v polích a loukách používáme vábničky hlasitější a s delším dosahem, které jsou slyšet i na kilometr daleko. Naopak při vábení v lese není potřeba mít hlasitou vábničku, volíme raději tu s jemnějším zvukem.

Při vábení srnce není důležité být v jeho úrovni. Vzhledem k tomu, že jde o napodobování hlasů říjné srny, srnec nijak „neřeší“, když se hlas ozývá z výšky, pokud mys-

livec sedí na posedu či pozorovatelně. Spíš bych pro vábení srnců doporučila obě zmíněná myslivecká zařízení, ze kterých je dobrý výhled. Naopak vábení během šoulacky se jeví jako méně vhodné.

NĚKOLIK SLOV NA ZÁVĚR

Vábení srnců v říji je umění, které touží poznat a osvojit si většina myslivců. Pro ty, kteří se chtějí o tomto zajímavém oboru dozvědět více, pořádám semináře, kde je možné vše vyzkoušet a natrénovat. Je samozřejmé, že nejlepší učitelkou je sama matka příroda. Každý zodpovědný vábič by si však měl uvědomit, že do přírody může jít vábit až tehdy, pokud již něco umí, aby tam nenadělal víc škody než užitku.

Přeji všem myslivcům a lovcům nezapomenutelné zážitky při vábení smč zvěře v říji.

Autorka:

Kateřina Čeníčková, LOCKJAKT.CZ

– Lovy zvěře vábením, www.lockjakt.cz

Foto Štěpán Mikulka a archiv redakce

